

Vlaamse
overheid

Blauwdruk uitgavennorm september 2020

Commissie Financiën en Begroting– 27 oktober 2020

Samenstelling expertengroep

- Wivina Demeester (voorzitter)
- Wim Coumans
- Etienne de Callataÿ
- Jan Debucquoy (Rekenhof)
- Erwin Eysackers (Serv)
- Johannes Hers (SEO)
- Elke Speltinckx (Sofi)
- Luc Van Meensel (NBB)
- Thierry Vergeynst (dep KBUZA)
- Departement Financiën en Begroting: Koen Algoed, Frederik Delecluyse, Annelies Hoebeek, Jef Jamaer, Robin Peeters, Elke Schillebeeckx

Een uitgavennorm: een must have

Houdbare overheidsfinanciën, meerjarig kader

→ Anticyclisch begrotingsbeleid

→ Maakt onderdeel uit van Stabiliteits- en Groeipact (preventieve luik):
wordt door EC gemonitord op niveau van gezamenlijke overheid;
maar geen praktijk van ex ante uitgavennorm in ons land

→ Uitdaging: hoe die vertalen op regionaal niveau?

→ Terugvalpositie: Europese uitgavennorm en blauwdruk Vlaamse
uitgavennorm van commissie olv Etienne Poelvoorde (2011)

Een Vlaamse uitgavennorm

→ Uitgangspunt Europese uitgavennorm: groeivoet potentieel BBP

- × potentieel BBP: om conjunctuureffecten te neutraliseren
- × gebruik van voortschrijdend gemiddelde om groeivoet te ramen, ook omdat puntschatting van potentieel BBP niet altijd even betrouwbaar is)
- × groeivoet van het potentieel BBP plus eventuele convergentiemarge bepalen de maximale toegelaten jaar-op-jaar groei van de overheidsuitgaven (primaire uitgaven)

→ Geen data over regionaal BBP maar inkomsten Vlaamse overheid deels afhankelijk van evolutie reëel BBP en inflatie (consumentenprijsindex). Zelfde oplossing als in 2011: **groeivoet van de (nominale) structurele ontvangsten** als proxy voor groeivoet van het potentieel BBP

→ **ESR aanrekenbare ontvangsten**, uitgezuiverd van de eenmalige ontvangsten en van de conjunctuurschommelingen

→ Niet mee in scope van de ontvangsten: eigen ontvangsten instellingen en opbrengsten emissierechten (klimaatfonds)

Een Vlaamse uitgavennorm (bis)

- Groeivoet van (nominale) structurele/trendmatige ontvangsten wordt berekend aan hand van voortschrijdend gemiddelde van het reëel BBP (backward- en forward looking, input van Federaal Planbureau)
 - Halverwege legislatuur een herraming van die groeivoet (gebruikmakend van zelfde tijdsvenster als bij begin van legislatuur maar met update van de gerealiseerde en verwachte waarden van het nominaal BBP)
- × Cf aanbeveling European Fiscal Board
- Nominale groeivoet wordt via toepassing van Vlaamse deflator omgezet in een reële groeivoet; de reële groeivoet geeft aan wat beschikbaar is bovenop de feitelijke indexeringsmechanismen.
 - Vlaamse deflator: $\pm 0.60 * GZI$
 - Jaarlijkse maximale toegelaten groei van de overheidsuitgaven is gelijk aan de reële groeivoet (zoals hierboven afgeleid) vermeerderd met de jaarlijkse update van de Vlaamse deflator

Een Vlaamse uitgavennorm (ter)

Samenvattend kunnen we stellen dat de verwachte ontvangstenevolutie als uitgangspunt voor een uitgavennorm een drietrapsprocedure inhoudt:

- STAP 1: de raming van gemiddelde “nominale groeivoet” van de structurele ontvangsten in de legislatuur
- STAP 2: de “nominale groeivoet” omzetten in een “reële normgroeivoet” voor de gekozen referentieperiode door toepassing van de gemiddelde deflator van de Vlaamse uitgaven
- STAP 3: op basis van de “reële normgroeivoet” wordt jaarlijks het normniveau aan overheidsuitgaven (in lopende prijzen) bepaald. Hieruit resulteren de genormeerde structureel toelaatbare overheidsuitgaven in nominale termen.

(zie ook Bijlage 2 van het rapport: de uitgavennorm in een formeel jasje)

Vereenvoudigd voorbeeld van drietrapsprocedure

→ STAP 1:

Stel nominale groeivoet van de structurele ontvangsten = 4,00%

→ STAP 2:

Stel verwachte inflatie voor legislatuur in t: 2,00%

Gemiddelde Vlaamse deflator: 1,20%

=> reële groeivoet uitgaven legislatuur: $4,00\% - 1,20\% = 2,80\%$

→ STAP 3:

Stel inflatieverwachting in **t+1** = 1,80%

Vlaamse deflator t+1: $0,60 * 1,80 = 1,08\%$

Nominale groeivoet van uitgaven in t+1: $4,00\% - 1,20\% + 1,08\% = 3,88\%$

⇒ Δ Nominale groeivoet uitgaven: $3,88\% - 4,00\% = -0,12\%$ punten

Stel inflatieverwachting in **t+2** = 2,20%

Vlaamse deflator t+2: $0,60 * 2,20 = 1,32\%$

Nominale groeivoet van uitgaven in t+2: $4,00\% - 1,20\% + 1,32\% = 4,12\%$

⇒ Δ Nominale groeivoet uitgaven: $4,12\% - 4,00\% = +0,12\%$ punten

Welke uitgaven vallen onder de Vlaamse uitgavennorm?

- In principe vallen alle ESR aanrekenbare uitgaven (die de overheid direct onder controle heeft) onder de EU uitgavennorm. Ook met een uitgavennorm kunnen bepaalde overheidsuitgaven worden geprioriteerd.
- Het rapport brengt een aantal kwalificaties/verfijningen aan op die algemene regel.
 - × ESR-uitgaven van de ministeries
 - × Rente-uitgaven
 - × Fiscale uitgaven en responsabiliseringsbijdrage
 - × Investeringsuitgaven

Welke uitgaven vallen onder de Vlaamse uitgavennorm (bis)?

→ ESR-uitgaven van de ministeries

- × Alle toelagen aan de S13.12 Vlaamse entiteiten vallen onder de uitgavennorm. De uitgaven, die ze met die toelagen verrichten, worden genormeerd maar de uitgaven, gefinancierd met eigen ontvangsten, kunnen het gemiddelde groeiritme van die eigen ontvangsten volgen.

→ Rente-uitgaven

- × Want niet zo conjunctuurgevoelig en mogelijke rentestijgingen zijn ingrijpender voor de overheidsfinanciën bij initieel lage rentes

→ Fiscale uitgaven en responsabiliseringsbijdrage

- × Fiscale uitgaven kunnen worden beschouwd als open end subsidies
- × Via personeelsbesparingen heeft de regering impact op de statutaire loonmassa en bijgevolg onrechtstreeks ook op de responsabiliseringsbijdrage.

→ Investeringsuitgaven

Welke uitgaven vallen onder de Vlaamse uitgavennorm (ter)?

→ Investeringsuitgaven

- × **Overheidsinvesteringen en groeibevorderende uitgaven** vallen onder de uitgavennorm met via een hogere groeivoet een voorkeursbehandeling voor bepaalde investeringsuitgaven. Meer specifiek gaat het om de bouw of uitbreiding van scholen, fietsroutenetwerk, bruggen, zeesluis, ... er geldt een materialiteitsdrempel van minstens 10 miljoen euro (zie bijlage 5: prioritaire investeringsuitgaven)
- × Duidelijk identificeerbare investeringsdossiers die **Vlaamse netto actiefpositie versterken**, vallen **buiten de uitgavennorm**: die worden met bijkomende schuld gefinancierd maar die wordt op termijn terugbetaald via verhoogde ontvangsten of verminderde uitgaven voor de overheid; er geldt een materialiteitsdrempel van minstens 100 miljoen euro
- × Debudgetteringen (via PPS, alternatieve financieringsschema's) vallen via de beschikbaarheidsvergoedingen/gebruikstoelagen/infrastructuurforfaits onder de uitgavennorm.

Monitoring

→ Jaarlijkse monitoring

- × De bepaling van de genormeerde structureel toelaatbare overheidsuitgaven gebeurt alleen bij de opmaak van de begroting. Dan wordt de voor de referentieperiode vastgelegde reële groeivoet toegepast op het voor het vorig jaar begrote uitgavenbedrag en de deflator geraamd voor het komende begrotingsjaar.
- × De jaarlijkse monitoring zal gebeuren op basis van knipperlichten, net zoals in het Duitse “Debt Brake” systeem. Bij afwijkingen t.o.v. het geplande uitgavengroeipad, moet er pas ingegrepen worden wanneer er een bepaald knipperlicht wordt overschreden (vb. 0.5% van het BBP). Een ander belangrijk knipperlicht is de evolutie van de zogenaamde netto actief positie van de Vlaamse overheid.

→ Budgettaire waakhond

Vervolg werkzaamheden expertengroep uitgavennorm

- September 2020: 1ste rapport 'blauwdruk voor een Vlaamse uitgavennorm
- Voorjaar 2021: simulaties maximaal toegelaten jaarlijkse reële groei overheidsuitgaven in periode 2022-2024, met sensitiviteitsanalyse voor aantal economische scenario's en impact van begrotingsdoelstelling voor 2024 (bij een constant beleid van (des)indexering)